

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. X. Si impedimentum soli Parocho contest extra Confessionem, debet, præmissâ secretâ admonitione, publicè accedentes rejicere, nisi sciat obtentam dispensationem pro foro conscientiaë.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

docet Farinacius 2. p. praxis de Testibus, q. 69. n. 75. & sequentibus.

Cæterum censet Corduba lib. 1. Quæstionarii q. 43. dub. 2. §. Sexto quando, consulendum esse audienti à non fide dignis personis, ut faciat illas testificari. Hæc sunt verba Condubę: Sexto (excusatur à denuntiatione) quando quis id audivit solum à levibus personis non fide dignis, ita quod ipse de levitate notaretur, si id ideò crederet, aut denuntiaret, vel de auditu tantum testificaretur, vel si crederet, quod propter hoc suum dictum, Judex plüs debito contra reum moveretur: nam tunc melius esset facere, quod ipse, à quo id scivit, vel audivit testificaretur. Hæc ille.

309. Quæ (teste Sanchio sup.) reprobatur Navar. lib. 2. de Restit. in 2. editione c. 4. par. 2. dub. 10. n. 108. èd quod, si personæ non sunt fide dignæ, manifesto periculo injustæ infamix reus exponitur. Verum putarem ego (inquit Sanchez) id consilium esse bonum, quando impedimentum non est infamatorum. Quia tunc nullum est periculum in ea manifestatione, fortèque proderit, ut impedimentum detegatur. Et hæcenus quidem de obligatione hominum privatorum, tam ipsorum contrahentium, quam extraneorum. Sequitur agendum de obligatione Parochi, pro qua instituitur

CONCLUSIO X.

Si impedimentum soli Parocho constet extra Confessionem, debet, præmissâ secretâ admonitione, publicè accedentes rejicere, nisi sciat obtentam dispensationem pro foro conscientix.

310. Suppono; si denuntiationibus factis, nullum legitimum opponatur impedimentum, Parochum posse & debere Matrimonio assistere, nullâ Ordinarii licentiâ requisitâ, juxta illud Trid. seff. 24. c. 1. de Reform. Matr. Quibus denuntiationibus factis, si nullum legitimum opponatur impedimentum ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur.

In quibus verbis nulla requiritur licentia Ordinarii: ergo nec nos requiremus, nisi fortè, ubi ex alia peculiari Constitutione ea postulatur, ut de Matrimonio vagorum ex eod. Concil. & ead. sessione c. 7. probavimus Seff. præced. Concluf. 12. Ex quo etiam probatur in aliis casibus, quando nullum apparet impedimentum, eam licentiam non esse necessariam, alioquin superflue in hoc casu Concilium id statuit.

Sed neque ex c. fin. de Clandest. Despons. quod desumptum est ex Concil. Lateran. cujus vestigiis inhæret Trid. hujusmodi necessitas colligitur; quin ex eo à contrario sensu oppositum stabilitur: nam in principio textus his verbis instruitur Parochus: Cum autem apparuerit probabilis conjectura contra copulam contrahendam, contractus interdicatur expressè. Ergo cum non opponitur impedimentum, non est, cur interdicatur, sed potest statim Parochus illud celebrare. Et quid mirum, cum officium Parochi sit, ministrare Sacramenta suis ovibus?

Sic docet Gutierrez Pract. quæstionum lib. 2. q. 8. n. 9. ibi: Ergo si factis prædictis denuntiationibus, prædictum impedimentum, nempe, quod mulier illa, quæ modo contrahere vult, fuit priùs alteri nupta, non opponatur, ipsaque sit certa de morte viri, poterit secundo nubere absque licentia Ordinarii, etiam juxta dictum Concilium. Intelligit Concil. Trid. Hunc Auctorem & Alios, quos citat, sequitur Sanchez sup. disp. 15. n. 2. estque sententia communis.

312. Quid ergo, inquis, si opponatur impedimentum? Respondeo ex d. c. fin. Interdicatur expressè (à Parocho) donec quia fieri debeat super eo, manifestis constituerit documentis.

Et infra §. fin. Sanè si parochialis Sacerdos prohibere contempserit &c. Ergo supponit Parochi esse prohibere. Quod etiam à contrario sensu probatur ex Trid. sup. Si nullum legitimum opponatur impedimentum ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesiæ procedatur. Ergo si legitimum impedimentum opponatur, ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesiæ non procedatur; sed Parochus suam assistentiam subtrahat, & interim dispici debet super impedimento delato, quatenus subsistat.

313. Nunquid à Parocho? Minimè, sed à Prælato seu Ordinario, ut communiter notant DD. èd quod ly, Constituerit, quo utitur Conc. Later. importet judicialem potestatem, cap. Exhibita, 19. ibi: Mandamus, quatenus si ex dictis gravaminibus, vel aliquo ipsorum appellatum constituerit, revocato in irritum, quidquid post appellationem hujusmodi inveneritis attentatum, in causa ipsa, juxta priorum continentiam literarum, ratione præviâ procedatis. Porro mandat hic Pontifex non cuilibet private personæ, aut etiam publicæ: sed certis iudicibus, à se constitutis. Itaque ly, Constituerit, hanc habet vim, ut constet per instrumenta vel testes, vel aliam claram probationem.

Cum ergo Parochus careat judiciali potestate, non spectat ad ipsum de impedimento cognoscere. Ita docet Gutierrez sup. ibi. Si autem ad prædictas monitiones opponatur prædictum impedimentum, tunc procedet jure optimo sententia egregii magistri

311. Et cap. fin. de Cland. despons.

Gutierrez.

Sanchez.

312. Quid si opponatur impedimentum? Interdicatur Parochus,

313. Et Ordinarius videtur, an subsistat.

Ad Parochum non spectat de impedimento cognoscere. Gutierrez.

Palatio. Palatio 4. dist. 27. disp. 3. fol. 602. non tantum ex decreto Concilii Tridentini, sed etiam jure communi attento: quoniam tunc absque licentia Ordinarii non poterit mulier secundò contrahere, quandoquidem ad ipsum remittenda sit causa ratione prædicti impedimenti, ut quid faciendum sit eo casu decernat. Hæc ille. Quem & Alios, quos citat, sequitur Sanchez sup. n. 3.

314. *Intellige si res est dubia, juxta Averfam.*
Rogas: quod sit illud jus commune? Respondetur: cap. 1. de Consangu. ubi decernitur, cognitionem impedimentorum Matrimonii pertinere ad Episcopum. Sic quippe refcribit Alex. 3. Cassen. Abbati: *Ceterum tuam prudentiam volumus non latere, quòd non sunt cause Matrimonii tractandæ per quoslibet, sed per Judices discretos, qui potestatem habeant judicandi, & statuta Canonum non ignorent.*

Sed hoc intelligendum est (inquit Averfa q. 7. sect. 5. §. Si adhibitis) si res sit dubia ac discussione indigeat. Quia alioqui, si de facili statim appareat, impedimentum esse frivolum, & non subsistens, posset procedi ad celebrationem Matrimonii, ac si non fuisset objectum. Vel si econtrà appareat esse solidum & subsistens, ac propterea illi, qui volebant contrahere, desistant, non superest in quo fatigandus sit Prælat. Et sine dubio tenetur sub gravi culpa tam Parochus, quàm Prælat, non solum non concurrere, sed etiam non permittere Matrimonium, stante impedimento, vel dirimente, vel etiam merè prohibente. Ac etiam peccarent testes assistentes. Hæc ille,

315. *Non licet Parocho assistere Matrimonio frangenti fidem sponsalium, contra Seguram, ex Sanchez.*
Undè non est audiendus Segura 2. p. Directorii c. 15. n. 12. ubi ait, licere Parocho assistere Matrimonio frangenti aliorum sponsalium fidem; quia potest relinquere conscientiam ipsius, & præsumere ex aliqua causa illum excusari. Sed audiendus non est (inquit Sanchez sup. n. 5.) quia sponsalia illa impediunt aliud Matrimonium iniri; & ita ubi de hoc impedimento constiterit, non incumbit Parocho illius cognitio, sed tenetur deferre ad Ordinarium: nec ipse etiam Ordinarium poterit dare licentiam assistendi illi Matrimonio; quia tenetur cogere servare priora sponsalia, nec potest præsumere sponsum licitè resiliire, & ejus conscientiam relinquere: quia est Judex in foro externo, ac subindè tenetur judicare secundum allegata & probata, & cum constet de obligatione, debet ipsi constare juridicè de liberatione ab illa, quam dum sponsus non probaverit, præsumptio est contra ipsum, in favorem prioris sponsæ. Ita Sanchez.

316. *Quid si contrahere volentes primò*
Qui ibidem n. 6. ex dictis infert: similiter non esse audiendum Philiarcum de Offic. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 4. c. 22. §. *Confessores etiam, ubi ait: Parochum conjun-*

gere debere illos, qui affirmant impedimentum, & postea negarunt, si aliter probare non possit: quia Ecclesia non judicat de occultis: & refert hunc casum accidisse, quod quidam ducere concubinam vellet, & interroganti, promissionem Matrimonii cum adulterio intervenisse, factus est Parochus stanti, esse impedimentum dirimentem, & cavavit confessionem, negans fidem Matrimonii datam: & ait, sacram Pœnitentiam consultam respondisse, contentum esse Matrimonio cum concubina, hoc nullo pacto credo, & fortè circumstantiæ occurrerunt, ob quibus Pœnitentia censuit standum esse prioriori confessioni. Hæc ille.

Et ego id ipsum nullo pacto credo, quòd, ubi factus est contrahens Matrimonium, jam Parochus non potest conjungere, sed tenetur recedere ad Ordinarium: & aliundè Innocent. 3. cap. 1. tuas, 10. de Probat. refert, de quo dicitur: *Quia verò mulier illa cum 7. filiis Canonicis R. de quo agitur, primò se non sibi servavit; & item T. præfata mater primò devotè instantiâ, ipsam suam fidem publicè recognovit, & filios ejus nominatè communiter fuit; & habitus ad eandem, ipsam mulieris postmodum juramentum, in contrarium præfatum, non est standum, cum nemo indignum sit (juxta legitimum factorem) ut quod sua quisque voce dicendi præfatus est, in eundem casum proprio velius informatio informari.*

Quæ postrema verba sumpta fuerunt ex leg. Generalium, C. de Non num. pecun. in fine: Nimirum invidiam esse judicamus, quod sua quisque voce dicendi præfatus est, id in eundem casum informari, & testimonioque proprio resiliire.

Quod maxime in calu propositionis locum, ut notat Sanchez. Quia cum ultra spontaneam confessionem, verè certissima conjecturæ veritatis illius temporis statim mortuâ uxore tractare de Matrimonio contrahendo cum ea concubina, nimia erga illam, & frequenter illius concubinariorum turpi amore captus, non sibi de Matrimonio contrahendo libenter, quòd mutua amoris signa præbetis, consentiâ ipsâ teste.

Deindè; quia facile de concubina presumi potest, in secunda confessione mentem esse, ne separentur, à Matrimonio contrahendo. Tandem; quia probat confessionem etiam extrajudicialis contra consentientem, nec de ejus errore constet, & dicitur mentem cæteris probationibus, ut per d. l. Gratianus, docet Menochius de Præsumpt. lib. 3. præsumptione 130. n. 50. Hæc Sanchez.

Igitur Ecclesia non iudicat hic de occultis, sed de confessis extrajudicialiter; & ut sup. probatum est, ad Matrimonium impediendum sufficit unus testis, & sic satisfactum est fundamento oppositæ sententiæ.

Cæterùm, si à me queritur; quandonam ergo Parochus seu Prælati iudicare debeat, impedimentum esse verum & solidum? An requiratur plena probatio per duos testes, vel per confessionem partis, sicut in aliis iudiciis?

Respondeo: Pontius sup. c. 36. n. 2. Delato, inquit, ad Ordinarium impedimento, si unus tantum testis sit, absque aliis admittitur, nec debet, propter ea, quæ dixi sup. c. 34. unus enim testis, etiam in causa matrimoniali, non probat, etiam quoad effectum impediendi Matrimonium, quidquid dicant multi gravisque Doctores. Non nego, posse humanâ potestate fieri, ut in eo casu sufficeret, tanquam plena probatio, testis unius testimonium: at nullo id iure cautum est, ut ibi ostendi. Ergo non est, cur in hac re discedamus à communi iure, quod duorum testimonium requirit, vel unius cum magnis iudiciis. Neque hic habet locum illa Regula, quæ docet, tutiorem partem in dubio esse eligendam; ego enim non sum in dubio: nam in externo foro proceditur secundum allegata & probata; cumque hæc non sit legitima probatio, ut dixi, non relinquatur in dubio iudicantis animus. Hæc ille.

Quæ nobis placere non possunt, eò quod Concluf. præced. contra hunc Auctorem diffusè ostenderit, hæc esse legitimam probationem, saltem, quando non præcesserunt sponsalia jurata. Imò tamen hæc præcesserint, sufficere unum testem, docet Aversa q. 7. sect. 5. §. Atamen; ubi sic scribit: In hac re censetur sufficere unus testis, etiam scilicet illemet, qui defert ac revelat impedimentum, serio deponens de veritate impedimenti, ut non permittatur contrahi Matrimonium. Et quidem, secluso iuramento in sponsalibus, res est apud omnes certa, & habetur expressè eo cap. Præterea, & cap. Super eo, de Testibus. Quia nimirum longè plus præponderat, ne contrahatur Matrimonium nullum & invalidum, & contra prohibitionem Ecclesiæ; quam ne illi, qui contrahere volebant, priventur iure suo contrahendi inter se, cum possint singuli aliud & aliud Matrimonium inire. Et ad vitandum culpæ, & nullitatis periculum, longè minor probatio sufficit, quam ad condemnandum reum in aliqua pœna.

Ac etiam, si sponsalia jurata præcesserant, plures idem docent, ac defendit Sanchez lib. 1. disp. 71. Eadem enim procedit ratio.

Nec est periculum perjurii; quia iuramentum intelligebatur, dummodò non subesse impedimentum, quod sufficienter subesse creditur per depositionem unius testis fide digni. In cap. verò, Præterea; dicebatur, non sufficere dictum cuiusdam testis, quia non erat satis fide dignus.

Debet ergo in hac re testis, ut sit fide dignus, non esse adeò vilis persona, quæ merito repellenda sit. Debet iuramento firmare, quod deponit. Debet deponere de causa scientiæ, & non solo auditu, nisi in impedimento consanguinitatis, ubi sufficit, si deponat se audiisse à Majoribus suis, saltem duobus, tales consanguinitatis gradus, eos distinctè ex utraque parte computando. De reliquo autem non requiritur, ut huiusmodi testis sit omni exceptione major, sicut in aliis iudiciis: sed admittitur etiam aliàs criminofus; & qui allegaret turpitudinem suam, & sanguine conjunctus alterutri parti. Admittitur etiam, si nolit nomen suum notificari parti, eaque citatâ testimonium ferre; nisi tamen præcessissent sponsalia jurata, quia tunc debet nomen suum publicare parti. Hæc solent annotare Juristæ in illud cap. Præterea, & cap. Super eo; & cap. Licet ex quadam, de Testibus, ut refert & sequitur Sanchez ubi sup. Et colligitur ex iisdem iuribus. Hactenus Aversa. Vide verba iurium Concluf. præced.

Nec solum sufficit unus testis; sed vel sola fama publica de impedimento, ad hoc, ut non permittatur contrahi Matrimonium ex cap. Super eo, de Consangu. etiam si sponsalia jurata præcesserint; sic quippe rescribit d. cap. Urb. 3. Burdegalen. Archiep. Super eo, quod juvenem a sferis puellam quamdam nondum nubilem, fide interpositâ (id est, iuramento; juxta Gloss. ibi verb. Fide) desponsasse, quæ jam factâ nubilis, cum repetit, & ille excipit dicens, se non debere eam ducere, pro eo, quòd postquam puellam affidavit eandem, carnaliter propinquam ipsius cognovit. Inquisitioni tuæ taliter respondemus, quòd, si manifestum est cognovisse propinquam prædictæ puellæ, vel si non est manifestum, fama tamen loci hoc habet: cum esset sponsa tantummodò de futuro, idem ab eju impetitione debet absolvi.

Ubi Gloss. verb. Fama, inquit: Nota, quòd fama impedit Matrimonium contrahendum, sup. de Sponsal. Cum in tua. Et plus facit fama hic, quam dictum unius, ubi iuramentum intervenit, sup. de Sponsal. Præterea: aliàs dictum unius sicut & fama impedit Matrimonium contrahendum sup. de Testib. Super eo, §. 1.

Dummodò tamen (inquit Aversa sup. §. Censetur etiam) talis fama legitime probetur in iudicio, & non sit solummodò rumor inter aliquos, sed verè fama apud totam viciniam,

Nota præcesserint, ex Sanchez;

Conditio testimonium.

322. Sufficit etiã sola fama publica de impedimento, per c. 2. de Consang.

323. dummodò talis fama legitime probetur.

miam, aut majorem ejus partem, & non afferantur clariores probationes de contraria fama. Hæc ille.

Quæ colliguntur à DD. ex cap. Cùm in tua, de Sponsal. Sanè, quia contingit interdum, quod aliquibus volentibus Matrimonium contrahere, bannis (ut tuis verbis utamur) in Ecclesiis editis, ac nullo contradicatore publicè comparente, licet fama privatum impedimentum deferat parentela, cùm ex parte contrahentium juramenta majorum de sua propinquitate (ut suspitionis tollatur materia) offeruntur, quid tibi sit faciendum in casibus hujusmodi quesivisti: ad quod taliter respondemus, quod si persona gravis, cui fides sit adhibenda, tibi denuntiet, quod hi, qui sunt Matrimonio copulandi, se propinquitate contingant, & de fama vel scandalo doceat, aut etiam per seipsum possis certificari de plano, non solum debes juramenta parentum sponte oblata non recipere, verum etiam eos, qui sic contrahere nituntur, si moniti induci nequerint, compellere, ut à tali contractu desistant: vel contra famam hujusmodi, secundum tuæ discretionis arbitrium, juramenta exhibeant propinquorum. Alioquin si persona denuntians non extiterit talis, ut diximus, vel de fama, vel de scandalo non poterit edocere, ad desistendum manere poteris, non compellere contrahentes.

Ubi Gloss. verb. Licet fama privatum, ait: Ideo dicitur fama privatum impedimentum, quia per famam solam non constat de impedimento, nisi alia probatio adsit, id est, nisi fama illa probetur. Dat itaque Judici ea fama facultatem ad inquirendum & recipiendum probationem de illa. Item potest Judex eâ famâ ductus, per seipsum de plano & sine aliquo ordine judicario diligenter de impedimento inquirere; neque est opus partem citare, nec facere, ut testes jurent; ut colligitur ex Gloss. ibidem verb. De plano: Summaria cognitio sufficit hic. Sic infra de Accus. Sicut olim, & cap. Olim. Sic eodem modo videtur, quod Judex possit inquirere de fama alicujus de plano & sine judiciorum strepitu, multiplex enim clamor famam inducit, ita ut Prælatum moveat ad inquirendum inf. de Accus. Qualiter & quando, 2.

Norandum etiam, quod ibidem Gloss. verb. Persona gravis, ait: Immo & turpis persona videtur admitti ad impedendum, sup. eod. Præterea 2. Sed illud obtinet, cùm impedimentum oritur à persona denuntiante consanguinitatem, quæ tenetur revelare impedimentum consanguineo, 35. q. 3. Si homo. Est ergo hic argumentum, quod criminosi non admittuntur ad denuntiationem criminum, arg. 35. q. 6. Episcopus in Synodo, & sup. de Testibus cogen. Præterea, §. 1.

Deinde verb. De fama, infert: Ergo fama probari potest, sup. de Testib. Tam literis, &

cap. Cùm caulam, 1. Arg. contra... Inquisitio, in fine. Item sola de... iatio non impedit Matrimonium, nisi... ma, & ita sola fama impedit Matrimonium... inf. de Cognat. & affin. Super eo, &... testis sup. de Testib. Super eo, 2. sed si... rians non testificabatur. Denuntians, in hoc... in hoc textu, & ideo solus non impedit... Matrimonium; sed necesse erat, ut de... vel scandalo doceret.

Denique eadem Gloss. verb. Famam... tat hic, quod si probes famam contra... quod potest probari contrarium ad... famam: & ita si probasti aliquem... fame, ipse potest probare, se esse... 2. q. 5. Presbyter, & c. Si mala.

Et ad deponendum contra hanc... admittitur etiam consanguinitatis... mentum, ut patet ex his verbis... famam hujusmodi, secundum... arbitrium, juramenta exhibeant propinquorum.

Imò hæc fama eliditur, & potest... arbitrio Judicis, si contra hanc... volentes, jurent se non esse... tunc enim Judicis arbitrio relinquitur... ta personarum qualiterat ad... juramentum contra famam; ut colligitur... ex Gloss. ibi verb. Arbitrium. Quod... Licet multa dixerimus, ut supra... multa dicant jura circa hæc matrem, nec... cùm ex variis causis variis... propter malitiam hominum, &... temporum certa regula dari possit, fuisse... bitrio suo relinquitur, ut... & temporibus, factis locis vel... his.

Cæterum quod non sufficit rumor... impedimenti, id est, quando tertia solum... quarta pars viciniae acclamata; sed... sit vera fama apud totam viciniam, vel... jorem ejus partem, (ut sup. induxit... fa) probatur, quia rumor minus... quam fama, ut patet ex cap. Super... Eo qui cogn. consang. ibi: Tuam... respondemus, quod propter certam... tantum, vel rumorem viciniae... bens. Et infra: Rumor autem... adeo judicandus est validus, quod... biles & fide dignæ probationes accedant, p... bene contr. Matrimonium irritum.

Ubi Gloss. verb. Confessione, ut... Arg. contra 35. q. 6. Si duo. Sicut... sentur consanguinitatem esse inter eos, &... publica confessioni conjugum consentit, &... statur fama & confessioni: sed hic... rumor, & aliud est fama, aliud rumor, ut... videtur.

Cùm ergo nullibi reperitur, ruz... impedire Matrimonium contrahi, licet... peritur famam impedire, servanda erit... eo generalis regula, ut omnes possint... trahere, qui non reperitur impediti, cap.

B
Sac
par

Cum apud, de Sponfal. ibi: Ad quod saliter respondemus, quod cum prohibitorium sit editum de Matrimonio contrahendo, ut quicumque non prohibetur, per consequentiam admittatur &c.

Unde sic docet Gloss. d. cap. Super eo. Rumor, dicens: Argum. contra, sup. de Presumpt. Illud, & cap. Tertio. Ut dixi, aliud est rumor, quam fama, & illa decret. Tertio, loquitur de Matrimonio contrahendo, quod ad solam famam impeditur, inf. tit. prox. cap. Super eo. Atque hæc satis de fama & rumore, de quibus alibi adhuc egimus.

Revertor ad unicum testem, quem in hac sufficientem esse, arbitror satis ostensum contra Pontium ex iuribus sup. allegatis, & ideo rursus dico; Parochum non posse procedere ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesie, quando vel unus solus opponit impedimentum, v. g. priora sponfalicia, estd contrahens dicat, se fide promississe; nisi re ipsa constet, illum non serid locutum, & alium cum quo contraxit, aut intellexisse vel intelligere potuisse, nisi valde cecus esset, joco facta sponfalicia.

Sicut contingit, quando est notabilis disparitas inter promittentem, & recipientem promissionem; unde tunc posset Ordinarius credere (inquit Sanchez lib. 3. disp. 15. n. 7.) oppositio priorum sponfalium cum alia impedimento, fatenti illa, dicenti que se fide promississe. Quamvis enim regulariter fides adhibenda non sit dicenti, aliud mente retinisse, quam ore protulerit; credo tamen, nisi vehementia indicia sint pro altera parte, esse sufficiens fidei consensus signum, ut Ordinarius non cogat ad priora sponfalicia, illam notabilem disparitatem. Hæc ille.

Et probat 1. quia si vir longè dispar affectat, se fide consentisse in Matrimonium, aliaque nuptias contrahat, est sufficiens indicium, ut possit foemina credere prius Matrimonium non valuisse, aliud que inire: cum ergo minus requiratur ad sponfalicia dissolvenda, erit sufficiens indicium fidei consentis, disparitas magna, cum aliis sponfalibus contractis.

Secundò; quia quamvis jura clament, in dubio judicandum esse pro Matrimonii valore, c. fin. de Sent. & rejudicata: at fallit, ubi magna disparitas est contrahentium; tunc enim non oritur iniri Matrimonii præsumptio.

Tertio; quia vir longè disparem deflorans virginem, disparitatis conciam, fidei Matrimonii promissione, eximitur à Matrimonii ineundi & restitutionis obligatione, eò quòd sufficiens indicium fuerit deceptionis ea disparitas. Ita Sanchez cum Alijs, quos citat.

Nisi porrò illud, aut simile indicium oc-

currat fictæ voluntatis; Parochus nequit procedere ad celebrationem Matrimonii in facie Ecclesie; sed debet rem deferre ad Ordinarium, & Ordinarius Matrimonium impedire. Uti etiam, si contrahentes primò confessi sunt subesse impedimentum, postea autem negant, standum erit primæ confessioni, nisi probent secundam veram.

Sed quid dicendum, quando Parochus constat impedimentum extra Confessionem, & volens contrahere illud negat; vel si fateatur, v. g. votum, asserit se eo non teneri, quia fidei vovit, vel ex alia causa; vel si omnino fateatur impedimentum, illud est occultum; petit autem Matrimonium publice?

Aliqui apud Sanchez sup. n. 8. sic distinguunt; Si Sacerdos non sit proprius Parochus, sed licentiam ejus habeat assistendi Matrimonio, tenetur eum repellere: si autem sit proprius Parochus, & petens neget impedimentum, v. g. votum, tenetur assistere Matrimonio; quia votum ejus, cum occultum sit, probari non potest; & estd Parochus certus esset de voto emisso, tenetur fidem adhibere dicenti, se voto minime teneri; potuit enim esse, ut fidei voverit. Si verò impedimentum non neget, & petat occultè Matrimonium, aut coram duobus solis testibus, repellendus est; secus si petat publice, cum impedimentum sit occultum.

Sed hæc sententia non placet Sanchio, neque nobis placere potest, supposita veritate nostræ Conclusionis, quæ docet, Parochum tali casu non solum posse, sed etiam debere, præmissa tamen secretâ monitione, publice accedentem rejicere, nisi sciat obtentam dispensationem pro foro conscientie.

Ratio autem hujus limitationis est; quia quamvis Parochus ex officio teneatur investigare impedimenta, cap. fin. de Claufest. despons. ibi: Et ipsi Presbyteri investigent, utrum aliquod impedimentum obsistat; equidem id evenit, ne impediti contrahendo delinquant; ergo ad id non tenetur; quando ipsi constat eos absque culpa contrahere, propter dispensationem in foro conscientie obtentam.

Et eadem est ratio de Ordinario; quia cum nullus sit denunciator, qui judicem compellat & à quo ortum habeat judicium externum; nec judex compellatur ex officio, quia novit contrahentes esse culpæ immunes, non est cur teneatur eos repellere.

Hoc tamen intelligendum est, si nullus denuntiet impedimentum coram Parochò vel Ordinario. Alioquin facta denuntiatione, neuter (inquit Sanchez sup. n. 15.) potest dissimulare, sed tenetur non admittere dispensationem, nec illos conjungere, donec dispensationem pro foro externo afferant.

Probatur, quia ex quo impedimentum

332. Quid si aliquis neget impedimentum, aut fateatur & publice petat Matrimonium?

333. Parochus debet eum repellere, nisi sciat obtentam dispensationem.

Probatur limitationis.

334. Eadem est ratio de Ordinario. Quid si aliquis denuntiet impedimentum? Neuter potest dissimulare, ex Sanchez.

335.

Probat.

denuntiatur est Parocho, non potest amplius procedere, sed tenetur rem deferre ad Ordinarium; nam ut ejus minister in foro externo investigat impedimenta: ubi autem juridicè denuntiatur est impedimentum, jam non potest Ordinarius non ministrare justitiam, & circa illius impedimenti cognitionem procedere, cum ejus officium excitatum sit: ergò cum sit Judex in foro externo, & in eo jam procedat, debet judicare juxta externi fori leges; illa autem dispensatio (ut in literis ejus concessionis dicitur) nullo modo prodest, nec conceditur pro foro externo, & proinde nullo modo in eo foro admittenda est: limitata enim causa limitatum producit effectum, l. In agris, ff. de Acquir. rer. domin. In agris limitatis jus alluvionis locum non habere constat. Et actus non operantur ultra agentium intentionem; l. Non omnis, 19. ff. Si certum peta. Non omnis numeratio eum, qui accepit, obligat; sed quoties id ipsum agitur, ut confessum obligaretur. Quare cum limitata sit dispensatio pro foro conscientie, nec dispensans intenderit pro externo prodesse; nec proderit, nec aliquid operabitur in externo foro. Ita Sanchez.

336. Sententiam Sanchez, ante ipsum doctorem Navar.

Et ante ipsum Navar. l. 5. Confil. in 1. edit. tit. de Privil. Confil. 5. in 2. verò lib. 2. de Judiciis, Confil. 4. ubi latè probat, quando contracto Matrimonio virtute dispensationis, obtentæ pro solo conscientie foro, detegitur impedimentum in foro externo, debere judicem declarare, in eo foro Matrimonium esse nullum; adeoque debere cum prædictis ita se gerere, ac si sine dispensatione (cùm de ea ipsi legitime non constet) contraxissent, estò reverà coram Deo Matrimonium à principio validum fuerit, & semper validum permaneat.

Quæ enim in hoc repugnantia seu contradictio, quòd judex ut talis judicet Matrimonium in foro externo esse invalidum, & ut persona privata judicet in foro conscientie validum? Imò potiùs repugnat, quòd judicet in foro externo validum, cùm reverà dispensatio, ut supponitur, in illo foro non valeat, cùm pro illo foro non sit data.

337. Papa potest favore, ut aliquod Matrimonium sit validum in uno foro, & non debeat tale judicari in alio.

Concedimus (inquit Navar. sup. n. 11. in 2. edit.) quòd Matrimonium prædictum statim ab initio ita valuit, aut non valuit, ut Papa non potuerit efficere, ne valeat, aut ne valuerit; sed negamus, quòd Papa non possit statuere, vel dispensando efficere, ut aliquod Matrimonium, vel aliquod Sacramentum, quod verè debet judicari tale in uno foro, non debeat judicari esse tale in alio foro; quia hoc nulli legi divinæ repugnat: licet enim Papa non possit efficere, ut Confessio & Absolutio Sacramentalis, jam legitime factæ non valeant; potest tamen efficere, ne in foro contentioso judicentur

valida; imò jam esset per eadem jura judicandum esse, quòd illæ, jam legitime à penitente & Parocho factæ, & mortuo Parocho judicari debeant valide in foro conscientie; non tamen judicari debent taliter in foro contentioso: quia non potest probari in illo, eas fuisse factas, prout nec potest mortuo Confessario, per quem solam probantur. Per ejus item jura judicandum est, quòd excommunicatus absolutus in foro conscientie tantum à Papa, licet ante à principio sit verè absolutus in illo, non judicetur absolutus in foro contentioso. Hæc ille.

Ergo consimiliter fieri potest, ut per Privilegia jura judicandum sit, quòd per dispensationem in foro conscientie tantum legitime conjugatus, licet statim à principio sit verè conjugatus in illo foro, non tamen possit conjugatus in foro contentioso; & proinde in eo foro possit & debeat à conjugato, donec dispensatio obtineatur pro eo foro.

Si dixeris: antiquissimi ipsius Curie habet, ut literæ dispensationis in foro conscientie obtentæ, continerent clausulam, ut dispensatio clam absque testibus, & facta literæ dilanentur. Quod ob id literæ fieri videtur, ne dispensatio probari possit, & operetur effectum pro foro externo: ergo quando reverà constat judici fori externali, tenetur dispensationem pro eo foro ratam habere, & eos conjugare.

Respondet Navar. sup. n. 12. Concedimus, quòd prædictæ literæ dabatur clausula, & sigillatæ, & quòd in multis eorum ponatur clausula de Janandis literis post absolutionem vel dispensationem, per eas factam sed negamus, quòd id debeat ad finem, contenta in eis, postquam scirentur & probarentur, prodesse in foro contentioso. Quia hoc nemo unquam dixit. Tunc, ut etiam Sarnensis, qui de hoc testatur, definit hoc fieri solitum, ut evanescerentur componendi, quæ fuisse veritas ad hoc, ut in foro contentioso foret. Tunc quia verius videtur, id fuisse verum, ne secreta peccata & delicta, de quibus voluntandis gravissimum juramentum in Penitentiarum prætorio præstatur, in tribunalibus eorum, quibus gratiæ fiebant, prodessent: sed quia ex illa literarum Janandis evanescerent aliqua inconvenientia absolutio, & dispensatio per eas, nuper inductum est, ut rarissime ponatur illa clausula, habito comperto, quòd per illas literas, quibus vel committitur absolutio vel dispensatio in foro conscientie tantum, non probentur quidquid quoad forum contentiosum ad hoc, ut Judex illius fori teneatur ad aliquid faciendum vel omittendum in illo foro, sed quòd literis illis non visis, non teneatur. Hæc ille.

B O N O
Sacramentum
paris
L I B R U S

Sanchez. Alium finem addit Sanchez sup. n. 17. dicens: Eam clausulam esse, ad denotandum nil prodesse eam dispensationem pro foro externo, in quo exigebatur fides fieri per literas, continentes dispensationem.

340. Porro si objiciat, alibi non semel dictum fuit, quando constat rei veritas, nec proceditur ex falsa præsumptione, idem in utroque foro censendum esse; ergo cum hic constet veritas dispensationis, nec procedatur ex falsa præsumptione, sicut in foro interno judicatur valida, ita in externo, vel in neutro valere debet.

Dimittit. Respondeo: Antecedens intelligendum esse, quando non fit concessio limitata pro solo conscientie foro; dum autem limitatur, est diversum iudicium in his foris, quamvis rei veritas constet.

Hinc quia facultas absolventi ab excommunicatione, concessa per Bullam, non restringitur ad solum conscientie forum; idem DD. aliqui opinantur, illam absolutionem pro utroque foro præstari; hic autem sumus in casu valde diverso, expressè enim in his dispensationibus habetur, illas non suffragari pro foro externo.

341. Ex quo etiam patet; quare blasphemus, absolutus in foro conscientie, puniendus non sit in foro externo, ut docet Felinus cap. De his, de Accus. num. 7. §. Fallit 3. ubi sic ait: Fallit 3. nisi absolvatur, & absolutio facta in Pœnitentia operetur per omnia eundem effectum, quem absolutio judicialis. Et idem si statutum imponit poenam blasphemanti Deum, & per aliud statutum remittitur poena, habenti pacem ab offenso, si talis blasphemans egit poenitentiam, & per hoc habuerit pacem à Deo, & sic ab offenso, repellatur per omnia accusator.

Pater, inquam, hanc doctrinam prorsus esse alienam à casu nostro; quia ibi posterius statutum decidit pro foro externo; in nostro autem casu, ut supponitur, dispensatio est pro solo conscientie foro. Et sic satisfactum est omnibus, quæ ab Adversariis contra hanc nostram limitationem objici possent.

342. De cætero, ut bene notat Aversa q. 7. sect. 5. §. fin. hoc ita præstandum est, quando delator vult insistere super impedimento, aut illud protulit jam in formam judicialem. Sed tamen, si is secretè & privato solummodo detulit impedimentum ad aures Parochi, videtur fieri posse, ut Parochus illum admoneat de dispensatione obtenta, ne sollicitus sit de eo impedimento. Qui proinde si acquiescat & cesserit, poterit Parochus seu Prælati concedere Matrimonium.

Sicut nempe sect. præced. dicebamus, posse illos, qui noverunt impedimentum,

& ipsosmet, qui contrahere volunt, illud tacere aut negare, quando constat de dispensatione obtenta. Et sicut Sanchez ipse n. 16. admittit, quod si contrahere volens, interrogatus à Notario vel à Judice, fateatur se habere certum impedimentum, simul adiciens se fuisse dispensatum in foro conscientie, posse, antequam subscribat, ab eodem Notario vel Judice admoneri, ut se corrigat, & potius respondeat, se nullo detentari impedimento, intelligendo scilicet, quod sit in vigore: ne illo modo proferat impedimentum in iudicio, in quo non potest pariter dispensationem proferre: & sic posse illi concedi Matrimonium. Hæc ille.

Dicitur autem: *Antequam subscribas*: quia ante subscriptionem nondum est perfecta (inquit Sanchez sup.) confessio judicialis; facta verò confitentis subscriptione, non credo posse se corrigere; quia jam est perfecta confessio judicialis, & cœptum est iudicium, impedimentumque deductum ad forum contentiosum.

Quod si dicas: non inchoatum esse iudicium; hoc enim constat ex Judice, actore & reo; cap. Forus, de Verb. signif. ibi: *In omni quoque negotio hæc personæ quarantur, Judex, accusator, reus, & tres testes*. Hic autem nullus est actor, cum nemo denuntiaverit impedimentum. Dic, officium Judicis inquirentis succedere loco partis, sive delatoris, quamvis non loco partis, principaliter offensa. Hæc Sanchez.

Sed jam tempus est, ut, explicatâ veritate limitationis, ipsum principale, cujus limitatio est, enucleemus; tempus, inquam, est, ut probemus; Parochum, cui soli constat impedimentum, nullatenus dispensatum, posse & debere publicè accedentes rejicere, si, juxta leges fraternæ correptionis admoniti, nolint desistere.

Et quidem debere præcedere fraternam monitionem, maximè si impedimentum est infamatorium, v. g. affinitatis ex copula illicita, aut criminis ex adulterio, vel uxoricidio, nemo ambigit; oportet quippe confutere famæ, quantum commodè fieri potest; & quia semper aliqua infamia est, velle contrahere cum impedimento sive dirimente, sive merè prohibente; nam peccatum est, nisi per bonam fidem excusetur, quæ bona fides non constat assistentibus publico Matrimonio; hinc semper præmittenda est hæc admonitio, quando commodè præmitti potest.

Sin autem eâ præmissâ, adhuc contrahentes insistent apud Parochum pro celebratione Matrimonii, & publicè se ingerant, nequit Parochus eis Sacramentum ministrare, seu eorum Matrimonio assistere; sed potest & debet eos repellere, deferendo impedimentum

um posse tacere vel negare quâdo constat de dispensatione. Sanchez.

343. Antequam subscriptionem nondum est perfecta confessio judicialis.

Occurritur objectioni. C. 20. de Verb. sign.

344. Parochus cui soli constat impedimentum debet publicè accedentes rejicere.

premissâ tamen fraternâ monitione.

345. Probatur.

dimentum Ordinario, ad quem, ut dictum est, spectat veritatem impedimenti discutere; si enim, ut ex præced. Concluf. liquiddè constat, quilibet privatus, etiam unus solus, tenetur impedimentum deferre seu denuntiare, à fortiori tenetur Parochus, cum ipsi incumbat ex officio impedimenta investigare, & saluti spirituali ovium suarum consulere, ejusque testimonio sufficienter & plenè probetur impedimentum, ne Matrimonium contrahatur. Hæc est communis & verior sententia.

346. *Oppositum docet Pontius,*
Cui tamen Nonnulli resistunt, in primis Pontius hoc fundamento (de quo disputavimus Concluf. præced.) quoddam testimonium solius Parochi non sufficienter & plenè probet. Quod (inquit ille c. 35. n. 6) ad Parochum attinet, existimo etiam consequenter ad ea, quæ dixi cap. præced. si occultum est impedimentum, & solus Parochus novit, non teneri comparere coram Ordinario, & illi impedimentum detegere; movent enim me eadem fundamenta: sed posse & teneri assistere Matrimonio petentium, sive teneantur impedimento dirimenti, sive impedienti tantum, & sive petant publicè, sive occultè. Hæc ille.

sed sine sufficienti fundamento.
Sed nos ea fundamenta Concluf. præced. eruimus, & sicut domus superædificata ibi corruit; ita & hæc corruiere necesse est, nisi solidioribus fundamentis imponatur. Sed, amabo, quæ ista?

347. *Fundamentum oppositæ sententiæ.*
Peccatori, inquit, occulto, petenti publicè Eucharistiam, quàm vis recipiendo delinquit lethaliter, nequit Parochus eam negare; quia petit jus suum, quo privari nequit, nisi ob causam manifestam: ergo eadem ratione, licet petens Matrimonium cum voto, vel alio impedimento occulto, peccet, cum jus suum petat, nec infamari debeat, tenetur Parochus ei ministrare.

Confirmatur 1.
Et confirmatur; quia affecto aliquo lethali occulto, petenti publicè Matrimonium, non potest Parochus negare, licet ille lethaliter delinquat, sic recipiendo Sacramentum; ergo similiter dicendum est de habente occultum impedimentum impediens, ut votum; cum tantum agatur de vitando peccato lethali, quod admittit sic contrahendo.

348. *Secundò.*
Confirmatur 2. Quia laborans impedimento occulto, ut irregularitate, si publicè Ordines petat à proprio Episcopo, casu quo tenetur eos conferre, non potest expelli, ut constat ex cap. *Ex tenore*, de Temp. Ordin. fin. ibi: *Verumtamen quia peccatum occultum est, si promoveri voluerit, eum non debes aliquâ ratione prohibere.* Ergo similiter nequit proprius Parochus negare Matrimonium publicè petenti ob impedimentum occultum: & eò fortius, quod illa irregularitas

impedit post susceptum Ordinem, illius exercitium: impedimentum verò impedienti tracti usum, nisi sit votum castitatis, quod solum impedit usum quoad debiti matrimonium. Ita argumentatur Adversarius.

Sed quid ad hæc Sanchez? Suprà ad id ad principale argumentum, & primam confirmationem; Respondet neg. Consequenter tiam. Est enim, inquit, longè dissimilior de aliis peccatis occultis, quæ non impediunt Ordinum receptionem, & Matrimonium, quia Ecclesia non habet jus in foro exteriori ad impediendum ob illa Matrimonium, vel Ordines, vel Eucharistiæ receptionem, ut non judicet de occultis, sed solius contractus fraternalæ lege tenetur occultis peccatis denegare; quando autem sunt impedimenta, jure ipso impediunt Ordines vel Matrimonium, habet jus in utroque sim procedendi, si unius testimonio probatur, ut contingit hic; potest enim in Matrimonio probari impedimentum, nec par illo laborans jus suum; jure etiam tenetur contrahere: nec Parochus negare, nec infamari: quia tenetur secreto moneri, et noli monitus desistere, sibi imponit, etiam potest & tenetur negare, donec Ordinarium adeat, tacitè degenationis causa. Item est alia aperta differentia; quia in hoc casu potest impedimentum probari antea teste, non autem alia peccata occultis ad repellendum ab Eucharistia. Hæc ille.

Porrò ad secundam probationem dicitur ibidem: eam concludere Ordinarium, qui Judex est, non posse publicè denegare Matrimonium ob impedimentum, sibi solum: quia cum Judex sit, nequit esse testis, unde impedimentum est omnino improbabile; secùs autem de Parocho, qui cum sit Judex, potest testificari de impedimento. Hæc ille.

Sed Coninck disp. 27. n. 67. præced. dicendum de Episcopo, quod de testibus. Quia, inquit, sicut idem non potest esse Judex & testis, ita nec potest idem esse Confessor & testis. Undè sequeretur, Matrimonium nunquam posse impedi, quia unus solus novit ejus impedimentum. Quod re dicendum est, illa non esse vera, quando solum agitur de peccato impediente: quia cum tunc judicium in nullius cedat præjudicium, sed sit totum favorabile, etiam contra quos fertur, quibus omnino expedit à tam gravibus peccatis impediri, nullatenus sit injuria, si idem sit Judex & testis.

Adde; ex illa ratione tantum sequi, Episcopum eo casu non posse tales solâ auctoritate impedire à Matrimonio; sed teneri illud impedimentum ad Nuntium Apostolicum, aut alium legitimum Judicem

deferre. Caput autem: Ex tenore, ibi citatur, nihil facit ad rem. Quia ibi non dicitur, Episcopum teneri ordinare eum, quem novit occultè irregularem; sed quem novit commississe peccatum, ob quod esset deponendus, si publicum esset, cum quo confilii, eum non esse irregularem, quamdiu illud occultum est. Et illum, de quo ibi agitur, non fuisse verè irregularem, patet; quia ibi dicitur ei suadendum, ut contentus Ordine suscepto, in eo ministraret; quod irregulari non suadendum, sed prohibendum esset, cum hoc sine peccato facere non posset. Ita Coninck.

351. Quem sequitur Aversa quæstion. 7. sect. 58. At si Prælati, ubi, præter jam dictam ex Regio, aliam adducit rationem dicens: Tum, quia potest proponi contrahere volentibus, ut ipsimet absque sua infamia desistant: quod non perinde fieri potest, quando in publica Ordinatione occultus irregularis accedit, si admittatur illud exemplum.

Verùm hæc ratio disparitatis, non videtur subsistere; quia fieri potest, ut quando volentes contrahere in facie Ecclesiæ accedunt cum multitudine amicorum, non possint absque sui infamia desistere. Si dixeris: possunt moneri antequam accedant; dico ego: etiam Ordinandus potest moneri antequam accedat; & tamen si post monitionem in publica Ordinatione accedat, non potest prohiberi.

Porrò quod ait Coninck: Illum, de quo ibi agitur, non fuisse verè irregularem, id non satis probat; nisi intelligat irregularitatem totalem & absolutam; nam sæpè in jure infligitur irregularitas impediens à susceptione Ordinum, non autem ab executione jam susceptorum; ratio autem Coninck solum probat, non fuisse illum impeditum ab executione jam susceptorum, cum quo bene stat, fuisse impeditum à susceptione Ordinum, quod sufficit ad probandum intentum Adversariorum.

352. Sed placet audire Panormitanum, qui in præfatum caput circa finem objicit: Vel hæc Decretalis intelligitur de crimine gravi, vel mediocri. Primo casu, si loquitur de gravi, quod videtur, quia imponitur poena degradationis, non procedit; quia dicit in fine: Acta poenitentia potest in susceptis ministrare. Vel de mediocri, & tunc, ex quo occultum est, non debet prohiberi à promotione. Solutio: potest intelligi de gravi crimine, non tamen inducente irregularitatem vel suspensionem, ex quo est occultum; & tale, acta poenitentia, non impedit in suscepto ministrare; ad superiores tamen Ordines non debet ex consilio pro-

353. moveri, & sic esse monendus, non tamen compellendus. Hæc ille.

Sed cur monendus, si crimen, quod commisit, non induxit irregularitatem, ex quo est occultum? Glossa ibi verb. Utatur, sic ait: Nota ergo, quod dicit hic; quod criminis acta poenitentia potest promoveri, & in susceptis Ordinibus ministrare. Et cap. fin. eod. ita lego: Respondemus: quod si proposita crimina (puta adulterium, perjurium, homicidium vel falsum testimonium) ordine judiciario comprobata, vel aliis notoria non fuerint, non debent hi (præter reos homicidii) post poenitentiam in jam susceptis, vel suscipiendis Ordinibus impediri: qui si non poenituerint, monendi sunt, & sub interminatione divini judicii obtestandi, ut in testimonium suæ damnationis in susceptis etiam Ordinibus non ministrarent.

354. Ubi Panormitanus notabili 4. inquit: Nota 4. Regulam, quod omne delictum, quantumcumque grave, occultum, intellige prout distinguitur contra notorium, probabile tamen, post peractam poenitentiam non impedit ad Ordines ascendere, & in susceptis ministrare; & sic non causat irregularitatem. Fallit in homicidio, quod delictum quantumcumque occultum, id est, non notorium, inducit irregularitatem; & impedit in suscipiendis & susceptis ministrare, etiam acta poenitentia. Hæc ille.

355. Quæ sufficiunt pro responsione ad secundam confirmationem; eo addito, quod unus testis plenè probet impedimentum Matrimonii, propter jura superius allegata, secus impedimentum Ordinis, de quo non extant similia jura. Cæterum contra responsionem Sanchez ad principale argumentum, arguit Lugo de Sacramentis in genere disputatione 8. sectione 13. numero 209. Primò: quia Ecclesia per excommunicationem secretam verè prohibet etiam contrahere Matrimonium non minus, quam votum secretum castitatis id prohibeat. Secundò: quia de hoc ipso petitur ratio, cur ob votum castitatis, unico teste probatum, possit Ecclesia negare Matrimonium, & non propter excommunicationem, uno teste probatam, cum tam impediatur licitam receptionem illius Sacramenti excommunicatio secreta, quam votum castitatis secretum. Tertio: quia ad minus sequeretur, quod quando excommunicatio vel peccatum secretum potest probari duplici teste, possit & debeat Parochus negare assistentiam petentibus, etiam in publico. Quarto: quia saltem quando peccatum

Kkkk vel

353. Arg. contr. d.

354. Delictum occultum, excepto homicidio, non causat irregularitatem, ex Panormitano.

355. Aliquos obtestans contra doctrinam Sanchezii, ex Lugone. Prima. Secunda.

Tertia.

Quarta.

vel excommunicatio petentis est publica, licet non faciat eum vitandum; debet Parochus negare, cum jam possit pertinere ad iudicium Ecclesie, quod tamen est contra praxim: nullus enim Parochus negat assentiam conjugum, cuius peccatum aliquod grave communiter cognoscitur. Hæc ille.

356.
Resp. Coninck.

Si dixeris cum Regio disp. 27. num. 69. ibi tantum agitur de unico peccato externo vitando, quod jam peccator quantum potuit interiùs complevit, & à quo speratur postea facile emendandus. Hic autem agitur de pluribus peccatis vitandis, quæ talis tota vitâ committet fornicando cum putatâ uxore, aut violando votum castitatis, aut etiam de vitando irreparabili damno tertii, quocum alteruter tenetur contrahere. Quæ cum gravissima sint, longè magis nos obligant, ut ea impediamus, etiam cum aliqua aliorum infamia, quam illud periculum, ne quis exterius indignè Sacramentum suscipiat, quod jam interiùs, quantum potuit suscepit.

Rejicitur à Lugone.

Contra, inquit Lugo supra num. 211. quia non omnia impedimenta Matrimonio afferunt ejusmodi inconvenientia post se; nam votum non ineundi Matrimonium est ex impedimentis Matrimonii impediens, & tamen non affert ea inconvenientia aliorum peccatorum subsequendum; quia semel inito Matrimonio, poterit licitè conjux ille reddere & petere debitum conjugale, quod idem ferè est de voto castitatis: nam semel inito & consummato Matrimonio, non est periculum certum semper aliorum peccatorum sequentium; & tamen ejusmodi impedimenta, etiam secreta, faciunt, quod Parochus debeat repellere volentes contrahere. Ita Eminent.

357.
Confirmatur Resp. Coninck.

Urget quis: in iis casibus procedit illud aliud inconveniens de damno irreparabili Dei, cui fides, data per votum, irreparabiliter frangitur.

Contra arguit Lugo.

Sed contra, inquit idem Auctor num. 212. quia si aliquis vovisset non sumere Eucharistiam in peccato, non posset Sacerdos ei in publico petenti negare Eucharistiam, propter illud peccatum occultum, licet tunc etiam irreparabiliter læderet jus, Deo acquiritum per tale votum; hoc ergo non sufficit de se, ut repellantur volentes contrahere cum ejusmodi impedimentis occultis.

Adde: posse sæpè contingere, ut ejusmodi periculum peccatorum sequentium vitari possit, si v. g. Parochus sciat, se posse illi conjugum, habentem votum castitatis, impetrare facile postea dispensationem voti, aut se habere facultatem ad dispensandum cum ipso post Matrimonium initum ad peten-

dum debitum, prout aliqui ex privilegio habent, in quibus casibus non debet petentis propter peccata subsequenda repellere illos cum infamia præfenti, sine qua postea faciliùs ea peccata postea impedire. Hæc ille.

Instat ex Coninck sup. ex hac denuntiatione non sunt ordinariè nata sequi excommunicatio, atque ex repulsa occulto peccatoris à susceptione Sacramentorum. Quod rariùs est ejusmodi incommoda subesse debent coram Ordinario probari: quæ tam facile possunt fingi, nec ex ista præfata nasci scandalum, aliorumque turbatio fieret, si occultus peccator deberet repellere susceptione Sacramenti.

Contra arguit Lugo sup. n. 211. Quod non minus potest probari coram Ordinario excommunicatio occulta, quam manifestum cultum castitatis, imò multò faciliùs, si propter debitam correctionem, & tunc dum peccatum contrahenti, debet Parochus suscipere in se onus præfatum, vel certè denuntiandi, debet cum suspensus non probandi, vel denuntiatione communicationem.

Adde; ejusmodi impedimenta etiam in probatione plena sufficere, ut Ordinarius repellat: ergo & excommunicatio occulta non plenè probata sufficere. Denique; ergo quando excommunicatio publica est, vel peccatum, poterit & debet Parochus repellere volentes contrahere Matrimonium: tunc enim facile probabit, quod omnes norunt, nec sequuntur illa alia incommoda. Usp. inquit Cant.

Et illicò subiungit: sentit hanc difficultatem Tho. Sanchez postea in alio loco Lib. 7. de Matr. disp. 11. n. 11. ubi ponit hanc conclusionem: scienter contrahens cum habente votum castitatis peccat mortaliter. Cumque eam variè probasset. Obstat fortiter huic conclusioni: nam in Matrimonio cum excommunicato, si non denuntiato, nulla est culpa, nec peccatio, quàm vis ipse excommunicatus peccet, quia excommunicatus non inducitur in obprobrium, & potest benè contrahere, postea postea absolute. Similiter ergo nulla culpa, cum habente votum castitatis pariter inito Matrimonio: potest enim, præfatum voti dispensatione, licitè id facere. Ita Sánchez objicit Sanchez.

Respondet autem; disparem esse rationem. Nam, inquit, excommunicatio non est impedimentum speciale Matrimonii: sicut peccatum mortale impedit omnium Sacramentorum receptionem, ratione indignitatis recipientis, ita excommunicatio non ita statuit Ecclesia ob reverentiam & dignitatem Sacramenti, quod bonam recep-

ris dispositionem petit. Cum non sit igitur speciale impedimentum Matrimonii, nec illi obstat, quatenus contractus est, sed ratione Sacramenti, inde est, ut id obstatulum non afficiat utrumque contrahentem. Quare ex ea parte nulla erit culpa in non excommunicato, nisi cooperaretur ad alterius peccatum, quæ cooperatio non reperitur in ipso contrahente cum eo excommunicato parato. At votum impedimentum speciale est Matrimonii, ut est contractus, ac proinde utrumque contrahentem impedit. Justus enim Matrimonii contractus petit, in neutro contrahente esse impedimentum impediens aut dirimens. Quare licet cesset cooperatio, cum astrictus voto est paratus, & inducit alterum, qui, ut suæ utilitati consulat, Matrimonio annuit: at non cessat ratio peccati, eò quod contravenitur impedimento impediendi. Hactenus Sanchez.

361. Hæc ratio (inquit Lugo sup. 215.) applicari etiam potest ad casum nostrum de obligatione Parochi, & magis fortasse attingit punctum discriminis; sed indiget explicatione. Adhuc enim videtur subesse difficultas, quid faciat illa major vel minor specialitas, ut idem unum impedimentum debeat denuntiari, & non alterum. Ponamus v. g. Petrum obligatum esse Joanni, ad nullum prorsus contractum celebrandum, absque ejus consensu seu consilio; vel à Superiore, potestatem habente, ejusmodi præceptum habere: hoc quidem non est impedimentum speciale Matrimonii, sed commune omnium contractuum, & tamen erit ex impedimentis, quæ denuntianda essent, & propter quæ Parochus deberet illum repellere; ergo quoddam excommunicatio fit impedimentum commune ad omnia Sacramenta, non facit, quod non debeat propter eam repelli, volens contrahere Matrimonium. Hæc ille.

362. Interim existimat, rationem illam explicari posse in debito sensu; quod scilicet differentia sit inter ea, quæ impediunt Matrimonium sub communi ratione Sacramenti, prout impedit excommunicatio vel peccatum mortale; & inter ea, quæ impediunt illud sub ratione sive communi sive speciali contractus, prout sunt alia impedimenta dirimentia, vel etiam impediencia Matrimonii. Nam, inquit, impedimenta prioris generis non magis impediunt circa Matrimonium, quam circa Eucharistiam, Confirmationem, Extremam Unctionem, quæ vidimus non esse in publico neganda propter obicem occultum. Quæ ratio à fortiori procedit in Matrimonio, prout Sacramentum est: imò magis, quam in aliis Sacramentis; ea enim saltem de-

bent negari publico peccatori, non tamen debet Parochus repellere publicum usurarium, aut concubinarium à celebrando Matrimonio; quia in hoc Sacramento Parochus non est minister, nec ipse confert tanquam Pastor & Distributor illud Sacramentum; sed afficit quasi testis & Notarius publicus, ad quem non spectat examinare merita suscipientis, sed fidem facere & testari, quæ videt.

Alia est ratio de iis, quæ impediunt Matrimonium, prout contractus est; nam contractus humani, prout tales sunt, pertinent ad Principem seu Superiorem humanum, ut Judex est; Judex autem habet jus examinandi & inquirendi, an contractus legitimè & debitè fiat: potest ergo ut Judex inquirere de impedimentis legitimis, ut constet, an debeat suam auctoritatem interponere in tali contractu, an potius prohibere, ne fiat. Non tamen debet inquirere de aliis peccatis, quæ aliundè & extrinsecè possunt illi contractui advenire.

Sicut etiam Notarius debet non conficere instrumentum publicum super contractu, facto contra Juris prohibitionem, & in quo non servantur omnes conditiones legitimæ, tam quæ non reddunt, quam quæ reddunt irritum contractum; non tamen debet Notarius inquirere, an contrahentes aliundè peccent in ipso contractu, ut peccant contrahentes ex fine vitioso & mortali.

In Sacramentis autem, ut Sacramentis, hoc non procedit; quia circa ipsa Ministri non sunt Judices (excepto Sacramento Pœnitentiæ) sed Dispensatores; & in aliquibus sunt Dispensatores eorum, ad quæ omnes fideles habent jus. Undè non habent in illis jus inquirendi, sed debitum ministrandi & dandi medicinam, cibum spiritualem, &c. omnibus qui petunt; & licet ut Pastores debeant non dare indignis, hoc tamen non debet esse cum infamia petentis; quia cum hoc debitum procedat ex reverentia Sacramenti, & hæc reverentia lædatur non positivè, sed negativè per omissionem majoris reverentiæ debitæ in petitione indigna, non debet Pastor impedire illud peccatum cum infamia positiva petentis.

Adde: Parochum, ut diximus, non esse ministrum Sacramenti in Matrimonio, sed testem vel quasi Judicem, præstantem auctoritatem contractui suæ præsentia; atque ad eò considerando Matrimonium, ut Sacramentum est, non habet Parochus debitum, aut jus repellendi indignum, sed solum habet jus repellendi petentem cum impedimento aliquo contra Matrimonium, ut contractus est; quia prout sic subditur Superioribus Ec-

K k k k 2 cle-

363. Superior debet inquirere de impedimentis legitimis contractus; non tamen de aliis peccatis.

Vitiosum Notarius.

364. In Sacramentis, quæ talia sunt, non est illa obligatio.

365. Parochus non est minister Sacramenti Matrimonii, & idè non debet repellere indignum.

fictè voverunt, aut ex alia causa? Aliqui apud Sanchez sup. n. 8. asserunt: eis esse credendum, quia hic actus pender ab animo, ea verò quæ ab animo pendent, & in animo consistunt, ut scientia & ignorantia, probantur partis juramento. Deinde: quia hic solum agitur de bono conscientie petentis Matrimonium, qui peccabit contrahendo, quando est impedimentum voti simplicis, vel aliud non dirimens, valebit enim Matrimonium: ergo relinquendum est conscientie ipsius negantis votum, vel dicentis se eo non teneri.

Verum enimverò opposita sententia sicut communior, ita verior apparet, quam amplectitur Sanchez sup. n. 9. & probatur primò; quàmvis enim Confessarius in foro conscientie fidem adhibere debeat, secus tamen est in foro externo, ad quem Matrimonium pertinet, & in quo non creditur infirmanti id, quod plenà & ingenuà voce protestatus est, cap. Per tuas, de Probat. ibi: *Cum nimis indignum sit (juxta legitimas sanctiones) ut quod sua quisque voce dilucide protestatus est, in eundem casum proprio valeat testimonio infirmare.* Ergo fatens votum sibi objectum, non poterit solo suo testimonio id ipsam infirmare.

372. Probatur secundo ex nonnullis presumptionibus juris. Prima: quod nemo præsumitur ore proferre, quod in corde non habet, nisi ipse indicet jocosè dici, leg. Labeo, ff. de Supell. Legat. § 2. ibi: *Equidem non arbitror quemquam dicere, quod non sentiret, ut maxime nomine usus sit, quo id appellari solent: nam vocis ministerio utimur. Cæterum nemo existimandus est dixisse, quod non mente agitur.*

Menochius Atque hanc præsumptionem Menochius lib. 3. Præsumpt. i. n. 36. & 37. appellat, violentam juris præsumptionem, quam facit lex, præsumens id esse in corde quod loquitur lingua. Cum ergo sit violenta juris præsumptio contra proferentem ore votum, quod corde & ex animo, non autem fictè protulerit, non elidetur hæc præsumptio solâ volentis contrahere confessione; cum in foro judiciali credatur homini contra se, non autem pro se; ut constat ex l. Omnibus, 10. ff. de Testibus. Omnibus in re propria dicendi testimonii facultatem jura submovent.

373. Secunda; quia delictum mendacii non præsumitur, sed ea præsumptio mendacii semper fugienda est, cap. 2. de Reg. juris in 6. *Possessor male fidei nullo tempore non præscribit.* Et cap. 14. 11. q. 3. *Abst. ut quidquam sinistrum de bis arbitremur, qui Apostolico gradus succedentes, Christi Corpus sacro ore conspiciunt &c.* Ita Pontius sup. cap. 36. n. 6. post Sanchium sup. Sed quomodo ex illis

cap. rectè inferatur: ergo præsumptio mendacii semper est fugienda, relinquo aliis explicandum, quia ego, ut verum fatear, non satis capio verbum istud.

Tertia præsumptio: quia in voto præsumitur animus se obligandi, ut latè probat Sanchez lib. 1. disp. 9. n. 13. Dico paucis: ubi constat de externa promissione, dubitatur autem de animo se obligandi, possessio est pro promissione contra libertatem, igitur præsumptio est pro animo se obligandi: Hinc statim ac aliquis ait, se jurasse vel promississe, non rogatur, an habuerit animum se obligandi, quasi is animus præsumatur.

Nonne probatà Professione, præsumitur profitemem habuisse legitimam ætatem, & neganti incumbit probatio? Ergo dum constat de promissione, præsumetur in dubio animus se obligandi, ad ejus valorem requisitus, & neganti incumbet probatio. Ut proinde forus externus, cognitâ hujus dubii veritate, sententiam feret in promissionis favorem; ergo idem in foro conscientie sentiendum est; uterque enim forus, ubi externus fallæ præsumptioni non innititur, idem judicat, ut non semel alibi diximus.

Cæterum licet hæc duæ probationes abundè sufficiant pro veritate prædictæ doctrinæ; equidem, his non contentus Sanchez tertiam adjungit, dicens: Quando aliquis fatetur delictum cum circumstantia excusante, valet ejus confessio, quoad delictum, non tamen quoad circumstantiam, si jus contra eam præsumat; ut valet confessio dicentis, se hominem necasse in propriam defensionem, quoad eam solam partem quod necavit, jus enim contra homicidam præsumit injustè fecisse; ergo dum quis fatetur se emisisse votum, absque animo tamen se obligandi, credendum est ei quoad votum, non tamen quoad animi defectum, cum præsumptio juris sit contra eum, nimirum animam & cordis intentionem verbis consonare. Ita Sanchez.

Sed hæc probatio non placet Pontio; quia (inquit sup. n. 5.) quàmvis majori ex parte verum sit, confessionem qualificatam, vel qualitate adjunctâ, scindi posse, & ex parte probari, & ex parte reprobari; attamen non est universaliter verum, multas enim exceptiones patitur, quas latè prosequitur Farinacius 3. p. Praxis q. 81. à n. 142. Inter alias autem limitationes ea est, ut intelligatur in prohibitis à jure communi, & quæ contra se habent juris præsumptionem, non verò in aliis. At in hoc casu, quo quis fictè vel sine animo se obligandi votum emisserit, nulla est juris communis prohibitio, cum ad jus commune non pertineat de occultis legem aut judicium ferre.

Aliter etiam limitatur; quando qualitas con-

374. Tertia. In voto præsumitur animus se obligandi, ex Sanchez. Prima probatio.

Secunda.

375. Probatur 3.

376. Hac probatio rejicitur à Pontio. Primò.

Farinacius.

Secundò.

Kkkk 3

confessione adjecta, justificatur aliunde; scilicet ex probationibus vel præsumptionibus, quibus ea qualitas probari possit, ut docet idem Farinacius ibidem n. 153. qui etiam n. 155. ostendit, in confessione qualificata non habere locum eam limitationem, quam ponit Tho. Sanchez n. 10. quando scilicet neque de voto, neque de qualitate constat, nisi per confessionem Rei. Docet enim optimè, si hæc limitatio admitatur, nunquam posse habere locum eam regulam, quod possit ex parte probari, & ex parte rejici. Quia si de delicto aliunde constet, esset de indubitabili, & tunc non est opus confessione. Quare etiam si non constet aliunde de delicto, quam ex confessione Rei, potest adhuc scindi confessio, & ex parte acceptari, & ex parte reprobari. Ita Basilius.

Sed nunquid hoc negat Sanchez? Attendite. Possit (inquit n. 10.) hoc ita temperari, nempe si nullo alio pacto constet de voto emisso, nisi ex confessione volentis contrahere; tunc, si votum fateatur, & simul defectum animi se obligandi, est ei fides adhibenda; quia est verisimile in utroque veritatem fateri, si mentiri enim vellet, facilius utrumque negaret, cum probationes contra ipsum deficerent, nullusque impedimentum opposuisset: ut in simili dicunt Abbas cap. *Auditus*, n. 32. de Præscript. Ripa. cap. *Cum Ecclesia Saturna*, de Cauf. Possess. n. 30. & 31. de eo, qui confitetur homicidium in sui defensionem, quod nullâ aliâ ratione, quam ex sui confessione constat: quod benè intelligit Ripa. eo n. 31. sine, nisi confessio facta sit metu probationum; ut in simili docet Gloss. c. 1. verb. *Si Confessus*, 15. q. 8. Hæc ille.

Ergo, secundum Sanchium, etiam si non constet aliunde de delicto, quam ex confessione Rei, potest adhuc scindi confessio, & ex parte acceptari, & ex parte reprobari, scilicet quando illa confessio facta est metu probationum. Et consequenter limitatio Sanchez non haberet locum, quando confessio voti facta fuisset metu probationum, sed etiam tunc posset scindi confessio; secus quando omnino spontè confiteretur.

Præterea; contra id quod ait Pontius: *In hoc casu quo quis fidei vel sine animo se obligandi votum emisit, nulla est juris communis prohibitio* &c. arguitur: jus naturale prohibet omne mendacium; mentitur autem, qui promittit sine animo se obligandi; & ideo, secundum Pontium, ex jure communi præsumptio mendacii semper fugienda est. Nemo enim existimandus est dixisse, quod non mente agitaverit. Ex quibus, inquit ille, merito semper in voto præsumitur animus se obligandi.

Infero ergo: ergo hæc regula: quod con-

fessio qualificata, vel qualitate adjecta, potest scindi, & ex parte probari, & ex parte rejici, habet locum in nostro casu seu confessione voti ficti, quod est prohibitum per naturam, & quod contra se habet juris præsumptionem.

Cæterum, ut benè notar Averfa *Si rursus*: in univ. hoc res remittenda videtur ad prudentiam Prælati, ut cumstantiis facti & persone discernatur, nam credere & judicare debeat. Nam quod cum dissolvi possunt sponsalia ex dicto terius partis, assentis se non habentur animus promittendi. Et prælati facilius poterit indulgere Prælati, quod impedimentum est solum prohibens, & non dirimens, & quando res non est dirimens aut producta in formam iudicii, sed tantum apud Prælatum deducta, unde sine strepitu aut scandalo tractantur, quando credibilis apparet ex alio parte de suo impedimento delato. *Ita ille*.

Nec obstat jam dictis, quod si quis dicitur Adversarii, puta: *vota peccata de quibus animo, ea autem, que ab animo volunt, non probantur solâ partis confessione*, &c. dumtaxat verificatur, quando non est animi juris præsumptio contra ipsam confessionem, veluti in casu nostro est præsumptio animi se obligandi per votum, & quando animus non potest aliter constare, quando enim potest per verba vel facta animus probari, non statur propria confessio. Ita docet Felinus cap. *Significasti*, 16. de Homic. ubi sic ait num. 2.

Nota Glossam, que quotidie allegatur, quod super consentibus in animo, que ceteris hominibus nota non sunt, cap. *Erant*, 32. distinctè statur juramento alio jus, utrum sciverit vel ignoraverit, ut voluerit vel noluerit. Sed talis præsumptio si afferens de animo suo, laborat, quia ultra assertionem requiritur experientia.

Fallit 2. nisi contra illud, quod præsumptio se habuisse in animo, esset præsumptio, secundum Bart. valde figuratè. *Insuper omnes, §. Reite*, ff. de Fur. in qua dicitur de eo, qui ad exculationem furis dicitur omnino consensisse, vel paratum consensisse, quia si fur non est affinis, nec amicus, præsumitur ille hoc dicere fidei animo jurandi, nec propter talem assertionem probatur animus suus, propter præsumptionem, que est contra ipsum.

Tertio fallit, nisi alio modo possit probari de animo alicujus, quam per ejus assertionem, puta per actus extrinsecos, secundum Dom. Card. in Clem. 1. ad fin. de Penat. Et ita vult Gloss. ibi in verb. *Commendat*. Hanc fallentiam intellige, nisi effectus in foro conscientie, quia ibi id, quod dicitur, quia

377.
Quid doceat Sanchez.

B O N A
Sacramentum
paris

378.
Rejicitur doctrina quadam Pontii.

Quid sit obligatio sigilli.

quàm dicto alicujus probari posset, probatur solo dicto. Et hoc vult ibi illa Gloss. Hactenus Felinus.

Subdo verba istius Gloss. *Nec obstat, quòd de occultare, & de anime periculo queritur, & sic sibi credendum, de Homic. Significasti, de Sentent. excom. Si verò 2. Fateor id verum in foro penitentiali, de Sponsal. Tua, & quoad vinculum occultè contrahendum, unde ex quo scientiam habet de mora; scire debet se excommunicatum; Judex tamen eum non denuntiabit, nisi prius eo vocato per conjecturas videat illum esse morosum, cognitione super hoc summaria præmissa. Jam autem in casu nostro possunt testes de animo deponere per verba; nam, ut supponitur, constat aliundè, quàm ex ipso vovente, votum fuisse emissum.*

382. *Occurrunt objectioni.*
Si dixeris: statur confessioni dicentis, se non habuisse animum se obligandi juramento coacto. Respondetur; oppositam doctrinam esse veriore, scilicet non dari, nisi in foro conscientie; juxta Gloss. mox allegatam; in casu autem nostro agitur de foro externo, ad quem pertinet Matrimonium. Et estò vera esset illa doctrina, adest in juramento coacto magna conjectura defectus consensus; adeò ut in dubio asserant multi, præsumi defectum animi se obligandi.

383. *Objectioni.*
Quòd si quis objiciat: hic solùm agitur de bono conscientie; petentis Matrimonium, qui peccabit contrahendo, quando est impedimentum voti simplicis, vel aliud non dirimens, valebit enim Matrimonium: ergo relinquendum est conscientie ipsius, negantis votum, & dicentis se eo non teneri.

Respondetur: agitur etiam de servando jure Canonico, & impedimentis Matrimonii ab ipso inductis, & de bono communi, ad quod spectat, ne impeditur contrahant. Deindè: hic agitur de foro externo, in quo non relinquatur conscientie ipsius negantis votum, & dicentis se eo non teneri, estò in foro interno seu foro Penitentie vel Confessionis relinquatur, utpote in quo creditur reo pro se, & contra se loquenti.

Diximus hactenus, quid facere debeat Parochus vel Ordinarius, quando impedimentum extra Confessionem noverunt; restat dicamus, quid illis agendum sit, quando ipsi soli noverunt impedimentum in Confessione, pro quo instituitur

CONCLUSIO XI.

Si impedimentum soli Parocho vel Ordinario constet ex Confessione, tenetur regulariter assistere.

384. **H**æc est communis sententia, fundata in obligatione sigilli, id est obligatio-

ne nullo prorsus casu revelandi directè vel indirectè peccatum confessum & peccatorem, neque loquendi cum ipso poenitente extra Confessionem de peccatis confessis, aliisque dictis in Confessione occasione peccatorum; seu in ordine ad peccata manifestanda, ut patet ex Disp. 8. sect. 6. Concl. 5. Vide etiam Sect. 7. Concluf. 8. ubi tractatur, an & quando liceat uti scientia Confessionis ad externam directionem subditorum.

Itaque ratio Concluf. est; quia communiter non licet uti scientia confessionali ad externam directionem subditorum, quando ille usus est ingratus poenitenti, prout sine dubio in præsentis casu est, dum contrahentes, probè scientes impedimentum, nihilominus occultè vel publicè petunt assistentiam Parochi vel Ordinarii. Petendo quippe assistentiam factis ostendunt, eam esse sibi gratam, & negationem ejus ingratham.

Probat Concluf.

Adde: vix fieri posse, ut assistentia negetur absque sigilli periculo: contrahentes quippè habent jus, ut Parochus vel Ordinarius assistat, nisi possint probare impedimentum; jam autem non habent aliam notitiam, ut supponitur, quàm confessionalem; alleganti autem hujusmodi notitiam, proculdubio non creditur; & ita cum fractione sigilli, & sine ullo fructu revelabitur tale impedimentum; quod non solùm non est obligatorium, sed etiam illicitum, ut patet. Hoc certum est apud Omnes.

Confirmatur.

An autem, si posset negare assistentiam absque offensione sigilli, quando videlicet nec ipse poenitens posset suspicari, illam assistentiam negari ex auditis in Confessione; in his, inquam, circumstantiis duplex est sententia, una affirmans Parochum posse negare suam assistentiam; quia in illis circumstantiis licet uti scientia confessionali, ad externam directionem subditorum, nisi talis usus hic & nunc sit prohibitus per Ecclesiam; altera sententia negat Parochum id posse, idque, quia etiam in illis circumstantiis, usus scientie Confessionis ad externam subditorum gubernationem, omnibus sit illicitus ex præcepto Christi.

385.

Quid si Parochus posset negare suam assistentiam absque fractione sigilli &c.

Itaque resolutio præsentis casus pendet ex eo, quòd liceat vel non liceat Superioribus uti scientia Confessionis ad externam subditorum gubernationem. Et quoniam Aliqui affirmant hunc usum licitum, Alii negant; hinc fit, ut etiam Aliqui affirmant, Parochum in casu præsentis posse negare assistentiam, Alii oppositum affirmantibus.

Nos Disp. 8. Sect. 7. Concluf. 8. cum Scoto & Aliis, tanquam speculativè saltem probabile docuimus, aliquando licere ex scientia Confessionis declinare consortium excommunicati, amovere indignum ab officio,

386.

Speculativè probabile est, eam posse negare.

cio,